

ABONAMENTUL

Pentru monarhie.

Pe un an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 4-50 fl.

Pentru străinătate.

Pe un an 24 coroane
1/2 an 12 cor. 1/4 an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI

Un șir garmoad:
odată 14 fl., a două
odată 12 fl., a trei
odată 10 fl.

■ ■
Tot ce privește știință
se adresează la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marți, Joi și Sâmbătă.

Sprijinirea presei.

— La noi și la alții. —

Ziarele și revistele catolice un-
gurești, comentează foarte elogios
dania primatului *Csernoch* de
100.000 coroane, în favorul societății
„Pázmány” a scriitorilor și
ziariștilor catolici.

Se relevă, cu acest prilej, avântul
îmbucurător, ce l-a luat presa ca-
tolică, în cele din urmă decenii,
precum și ajutoarele de multe sute
de mii, ce au încurs pentru sprijini-
rea ei, din partea clerului înalt
a aristocrației și a publicului cetitor.

E vorbă de sute de mii și de
milioane, ce au încurs de vre-
20-30 ani încoace, pentru ridicarea
nivelului presei catolice.

Efectele acestei activități se
evidențiază din ce în ce mai mult.
Catholicii unguri au azi o presă res-
pectabilă, poate ținea paș cu presa
liberală, ce dispune de capital de
milioane, ca să amintim numai ca-
pitalul material.

Unde rămâne apoi capitalul in-
telectual și moral? Unde rămâne
puterea netegăduită a presei, pe
care azi nu o mai poate ignora
nimeni? În locul vechiului organ
clerical, ce a dispărut, „Magyar
Állam”, literatura catolică maghiară,
ce e reprezentată azi prin un ziar
modern, prin multe reviste bise-
ricești-științifice-literare, prin mai
multe foi populare, prin reviste,
escelent redactate, pentru copii,
fetețe, și elevii școlilor medii. Unde
mai rămân broșurele și volumele
foarte răspândite — cuprinzând lu-
crări originale și traduceri — ale
societății „Szent István”, „Páz-
mány” etc.?

E o mișcare foarte impunătoare
aceasta; o dovadă că lumea catolică
ungurească a înțeles *importanța
presei* și, în consecință, știe să se
entusiasmeze și să jertfească pentru
o propagandă, a cărei efecte bine-
făcătoare se evidențiază din ce în
ce mai simțitor.

La noi? * * *

Nu avem, ce e drept, un cler
înalt așa de bogat ca al catholicilor
unguri, nici aristocrația dornică,
nici un public așa de număros și
de *înțelegător*.

Nu se poate aștepta deci decât
o acțiune mai redusă, dar
care ar fi negreșit proporționată cu
vieța noastră bisericească-națională,
— și care ne-ar convinge, că și
publicul nostru a înțeles — în
sfârșit! — importanța presei.

Un început promițător s'a și
anunțat, sub acest raport, când cu
adunarea confidențială dela Oradea-
mare — înainte cu câțiva ani —,
unde, după discuții interesante, s'a
pus în perspectivă înființarea unui
institut de editură: „Sfânta Unire”.
De-atunci au trecut ani; institutul
de editură a rămas și pe mai de-
parte tot în perspectivă, și probabil
că acolo își va da și duhul. . .

Presa și publicațiile bisericești
tângesc; publicul nu se știe ridica
la un ațt cât de cât mai înălțător;
fondul „pentru ajutorarea ziariștilor
români din Ungaria” e sprijinit, în
proporții foarte reduse.

Când va înțelege și publicul
nostru importanța presei așa cum
trebuie?

N'avem azi decât în Budapesta
un organ de zi; *n'avem o foaie
populară*; n'avem o revistă literară.

Nu s'ar afla oare, la trei mili-
oane de oameni, un Mecenat, care
să supoarte greutatea începutului?
Nu s'ar putea înjgheba o societate
pe acții? Un institut de editură,
care să susțină o mișcare științifică-
culturală, ori de popularizare, răs-
pândind atâta lumină și realizând,
fără îndoială mai târziu, și profit
material?

Azi, când presa cultă, și lupta
slovei tipărite, a luat la alte nea-
muri, un avânt așa de înalt, e
vremea să înțelegem și noi impor-
tanța ei. Atâta capital intelectual
avem numai în 2-3 centre cultu-
rale ale noastre, încât e pagubă de
Dumnezeu, ca acela să nu se ex-
ploateze spre binele și luminarea
obștei.

E vremea să arătăm și noi, că
ne-am dat seama — deși cu res-
pectabilă întârziere — de importanța
presei.

**O consfătuire a membrilor par-
tidului național român la Buda-
pesta.** — Agenția de știri din capitală,
„Országos Hirlapudostó” anunță, că preșe-
dintele clubului naționalităților, dl deputat
dr. Teodor M'hali, a sosit la Budapesta, și
a convocat telegrafic pe deputații români,
dr. Alexandru Vaida-Voevod, dr. Ștefan C.
Pop, protopopul Vasile Dămian, și alți
membrii la o consfătuire intimă, pentru a
preciza ținuta partidului național român față
de noul guvern, care ținută va fi apoi co-
municată printr-o declarație, ce o va face
deputatul dr. Teodor M'hali, în sediunța de
Joi a Camerei ungare.

Probabil, că în numele partidului na-
țional, deputatul dr. Teodor M'hali va pro-
testa în Cameră contra inaugurării noului
ordinațiuni a contelui Apponyi, prin care se
șterge legea adusă de înaintașul său în mi-
nisteriul de culte, de a se uza limba națio-
nalităților în școlile de stat cu limba auxiliară.

 Semnați pentru împrumutul
al VI-lea de războiu!

Presa maghiară democratică despre proiectul școlar alui Apponyi.

În numărul trecut al foii noastre am făcut amintire de intențiunile noului ministru de culte Apponyi, care vrea să inaugureze ordinațiunea lui din 1907, prin care se dispunea ca în ținuturile locuite de naționalități să fie aplicați numai învățători cari știu limba statului. Limba naționalităților nu poate fi întrebuințată în senzul proiectului apponyian, nici ca limbă auxiliară în conversațiile cu elevii. În 1914 fostul ministru de culte, Jankovich a abrogat ordinațiunea amintită, dispunând ca în școlile de stat să fie aplicați învățători cari posed limba națiunii din ținutul respectiv.

Presa maghiară democratică a luat act cu multă revoltă de introducerea legii de instrucție a lui Apponyi.

În legătură cu nouile intențiuni a ministrului Apponyi, ziarele democratice »Világ« și »Népszava« au următoarele articole de constatare, pe care le reproducem după »F. P. R.«:

»Auzim că ministrul cultelor, contele Apponyi voiește să desființeze ordinațiunea ministrului Jankovich, în chestia limbilor în școli, să restabilească starea rușinoasă, de intoleranță, adusă de legea lui școlară. Căb de neplăcut e pentru noul ministru al cultelor, că planul acesta al lui, pe care a voit să-l țină în taină, a fost dat la iveală. Îl facem atent pe contele Apponyi că dacă va încerca cu tot dinadinsul să puie în vigoare planul lui rătăcit, fără

pereche, va găsi contra lui nu numai naționalitățile din Ungaria, ci și democrația ungară, care voiește să trăiască în pacinică frație cu toți cetățenii patriei ungare, fără deosebire de limbă și religie.

Intoleranța șovinistă în situația politică mondială de azi, răpirea drepturilor la minorități, a căzut în Austria, și contele Apponyi poate fi sigur că această încercare plină de orbire, va fi ultimul său act politic. Maghiarii nu vor opresiune, nu vor răpirea de drepturi, ci pacea și buna înțelegere, unirea tuturor cetățenilor pe baza dreptului și respectarea culturii. Aceasta e politica justă națională ungară — și de aceea cu o hotărâre energică trebuie să o cerem — fiindcă e totodată și politica pentru pacea lumii.

Ziarul socialiştilor, »Népszava« scrie:

— Prietini! Păcii sunt pentru libera dezvoltare a popoarelor și naționalităților. Dar iată că în noul guvern ungar, se află un membru, contele Apponyi, care cu o lovitură brutală de pumn, dă în principiul liberei dezvoltări a națiunilor — ca să dovedească lumii poate — că noul guvern vrea să facă o politică pacifică. Cum a preluat contele Apponyi ministerul înaintașului său Jankovich, prima lui muncă a fost să distrugă ordinațiunile predecesorului său, și să provoace în mod cutezător și rău-motiv, națiunile Ungariei. Ministrul Jankovich a mai micșorat vechea nedreptate făcută de legile școlare ale contelui Apponyi, și a dispus ca în școlile de stat cari se află în comunele locuite de naționalități să fie angajați învățători cari să cunoască limba acestor naționalități, și să folosească aceste limbi ca limbi

auxiliare. Așa o ordinațiune era de lipsă, căci după ce contele Apponyi în 1907, așa a dispus, ca în școlile naționalităților să se poată folosi numai limba maghiară, pe când limba maternă a copiilor să nu fie permisă a fi tolosită nici ca limbă de ajutor (auxiliară) și chiar rugăciunile cele mai însemnate tot în limba maghiară să fie predate, instruite. Nu voim să ne ocupăm aci de dreptul naționalităților la limba lor maternă și la cultura lor, — asta e ceva lucru firesc, recunoscut de oricine cu simț de dreptate, — dar și din punct de vedere practico ordinațiunea contelui Apponyi este absurdă și unilaterală. La un copil de 6 ani, orice învățătură i-se poate da cu folos numai în limba lui maternă. Noui cunoștinți nu se pot introduce în creierul copiilor, dacă nu cunosc limba în cari sunt instruiți. Numai după ce va putea citi și scrie, va putea învăța o limbă străină. Dar un copil de 6—12 ani, nu poate învăța de odată și primele cunoștinți de lipsă și o limbă străină, în timpul cel scurt cât ține un an școlar. Iată de ce școlile în ținuturile locuite de naționalități, nu și-au putut împlini chemarea. Așa se face o mare nedreptate naționalităților, căci ele pot dobândi cu mult mai puține cunoștințe decât tinerele generații maghiare. A procedat dar foarte bine ministrul Jankovich, când a dispus ca în ținuturile locuite de naționalități să vie învățători cari să cunoască limba vorbită de copii în acele ținuturi. Prin aceasta s'ar fi ajutat mai bine răspândirea culturii la naționalități.

Contele Apponyi din prima zi a funcționării lui ca ministru, să grăbește să restabilească vechea sa ordinațiune,

FOITA.

Nădejdea mea ești Tu!..

*In ori ce chin, ori ce năoaz
la Tin'-măntorc, la Tin'-privesc,
Marie, sfântă steaua mea
pe Tin' Te rog, Te pomenesc.
Nădejdea mea ești Tu!*

*Mă 'ngroapă lumea rea de viu.
In temniță în jug m'a pus,
Dar cât ai suferit și Tu
murind văzându-L pe Isus.
Nădejdea mea ești Tu!*

*Și știu veni-va ciasul iar,
când liberat, cu fruntea 'n sus,
Vesti-voi mila-Ți tuturor
și scutul Țău cel nepătruns.
Nădejdea mea ești Tu!*

Emil D. Măcelariu.

Impresii de primăvară.

De: Ion Teușan.

(Continuare și fine.)

Versul de fantare a tulburat atâtea
bordee liniștite, a smuls acest vers din mij-
locul atâtor familii tați, cari din sorii aurii

ai Aurorei, până în amurgul liniștit al se-
rilor muceau pentru câștigarea pâinei de
toate zilele, au plecat pe o zi frumoasă și
în urma lor au lăsat numai lacrimi și du-
rere...

Glasul trimbițelor aurii a smuls dela
sinul cald al mamelor atâtea și atâtea feți-
frumoși voinici, cari scăldați în lacrimi de
mamă, au crescut mândrii și voinici. Tot
atâți stejari, brazi încetinați în codrul nea-
mului. Și erau făloase mamele lor și se
mândreau cu dâșii, și parcă strigau către
fiecare trecător: priviți la fala mea! Plecat-a
fala satelor noastre și cu mersul lor s'a dus
și mândra horă cu farmecile și emoțiile ei.
Amuțit-a dulcea doină, desmierdată de atâtea
guri măestrate în dulcea liniște a serii, îngă-
nată prin câmpii și livezi, prin codrii și vâl-
cele. Sburat-au cu ei de-odată atâtea șoapte
de dor și drag ce le șoptea câte un Ionuț
alui Dumitru, Ilenei lui Toader, în serile
târzii, la zarea mucegăită a lunii, care și
ea zimbea văzând atâtea dragoste curată...
Ei vorbiau domol, glasurile lor prietinoase
apropiau sufletele și legau dragoste...

— Ilană dragă, spune-mi chiar drept,
drag ți-e de mine? Ilana își pleacă capul,
și în loc de răspuns din pieptul ei ese un
suspîn ușurei, ce tradează o dragoste fără
de margini. Dar Ionuț nu se stămpără, el

vrea cu tot prețul ca din gura Ilenei să
audă adevărul.

— Ilană, nu mă lăsa să mă tot chi-
niiesc atâtea!... Ea pleacă capul din nou,
și după o lăptă internă bine ehibuită cu
graia stinsă și tremurător șoptește:

— Ionuț, ce mă tot întrebăi atâtea, că
doar pe tine te așteaptă inima mea în toată
seara în locul acesta. Mi-e drag, Ionuț, de
tine...

Ionuț se bucură... Ilana e fericită că
a avut ocaziune să scuture de pe inimă
aceasta grea povară a destăinuirii...

— Ramâi cu bine, Ionuț, căci e târziu,
apoi știi garile rele nu mai tac... Și se
despărțesc. Ilana intră în curte, iar Ionuț
mai privește odată în urma ei, și apoi pleacă
îngânând un cântec duios, ale cărui accente
vii se pierd, răsunând peste întreg satul:

Spune mândră, adevărat

Cu ce apă te-ai spălat

De pe mine m'ai fermecat?

Răsună doina lung, iar inima lui Ionuț
să umple de noi nădejdi-nădejdi mai trainice...

O, și cine v'au furat pe voi dulci mo-
mente de fericire? Cine ne-a amuțit glasul
vostre tainic, dulci șoapte, ce aprindeați în
inimi atâtea dragoste curată?... Toate, toate
s'au dus...

care nu permite învățătorilor nici măcar să folosească limba naționalităților ca limbă de ajutorare.

Nu putem înțelege de ce a fost așa de grabnică măsura aceasta rea a contelei Apponyi. Dănsul ar fi putut găsi măsuri mai urgente și mai importante de îndeplinit pe teren școlar — anume să recheme pe învățătorii cari de ani de zile sînt departe de satele lor, rămase fără școală ca să-și poată reîncepe activitatea, și prin desfășurarea clasei 5-a și 6-a, a cursului de repetiție — cresc generații de copii fără cunoștințe elementare. Aceasta ar fi însemnat o adevărată operă culturală dacă ar fi pus capet acestui rău. Dar nu acesta era lucru grabnic pentru contele Apponyi, pentru dănsul era important să dovedească încă odată că e un mare patriot. Ori un astfel de naționalism profesat de contele Apponyi este o înșelăciune — căci nu contribuie la dezvoltarea culturii naționale maghiare. Lui nici nu-i pasă că provoacă nemulțumirea tuturor naționalităților din Ungaria, că provoacă supărarea asupra Ungariei a tuturor iubitorilor de libertate, de dezvoltare a popoarelor. Grija contelei Apponyi e numai să ajute iară înflorirea acelui naționalism maghiar, ce a vestejit sub coalitiție. Dacă contele Apponyi ar fi dorit ca într'adevăr să răspândească cultura maghiară, ar fi trebuit să vie cu un proiect de lege care să oblige pe copii la cercetarea școlilor până la 14 ani — și numai atunci în cei trei ani din urmă de învățămînt în aceste școli s'ar fi putut cu succes instrui limba maghiară.

Dar nu un astfel de patriotism vrea Apponyi, de așa un patriotism

Cămpurile, țarinile înțelenite par'că strigă, și se întrebă că oare unde ne sunt stăpânii? Mica ciocărlie se mai înalță încă, dar elripitul său par'că e mai jalnic, căci n'are cui să mai țină de urât, și-a pierdut tovarășul, pe bietul plugar. Codrul geme și plînge după dangătul melancolic al talagei, izvoarele în mormurul lor, se jeluiesc după versul dulce-sonor al fluierului de cioban. Inimile mamelor se sfîșie de durere, după ceico de ani de zile se luptă zilnic cu moartea.

Câte inimi tinere nu se zbat în chinuri și dureri sfîșietoare, și se ofilesc de dor; câte ființe chinuite de cine știe ce doruri, își mîngăie durerile prin tainice melodii:

Măi bătăiță bătășor

Nu-mi trimite atîta dor!

Acestea accente înduioștoare sînt în stare ca din piatră să stearcă lacrimi. Săraul dor... tu dorule-copil resfățat al atîtor vise, tu știi povesti multe, multe până faci inima să plîngă; vii apoi și aduci șapte sînte și deschizi iar inimile... apoi cât e seaptea de mare te pui de căpătăiu, și furi atîta odihnă. Oare când te vei astîmpăra, sîrman povestitor al zilelor amare? Oare până când vei veghea stinger prin luncile înverzite în dulcea liniște a nopților visătoare? Până când vei plînge în inimi pără-

n'au nevoie patrioții a la Apponyi, ci un astfel de patriotism, care ridică o parte a populației din Ungaria contra celeialalte și provoacă ura din afară contra Ungariei.

Am voi să știm cum se potrivește această politică a lui Apponyi cu politica generală a guvernului nou ungar.

Introducerea proiectului școlar a contelei Apponyi. — Budapesta 29 Iunie. — Știrile răspândite în presa maghiară relativ la intențiunile contelei Apponyi de-a introduce legea de instrucție din 1907, le confirmă însuși contele Apponyi prin declarațiile ce le face unui ziarist:

— De aceea ordinațiunea aceasta — a declarat contele Apponyi corespondentului dela „Az Est, care cerea informațiuni despre adevărătatea știrilor lansate — *voiu executa-o cu cea mai mare rigoare.* Accentuez — a spus contele Apponyi — că intrarea ordinațiunii în vigoare nu înseamnă absolut provocare față de naționalitățile din Ungaria.

— Eu voiu urma o politică strict națională; de aceea sînt aci. Ordinațiunile aduse de antecesorii mei, le voi lăsa în vigoare.

— E cert, că voiu continua activitatea începută pe cînd eram ministru, voiu lăsa ce au elaborat în aceasta direcție antecesorii mei de acum și voiu șterge ceace se opune politicii mele naționale. O singură convingere principiară am; să urmez o strictă politică națională, cu prejudecată, altcum nu se poate, acesta e *raison d'être*-ul meu. În momentul, cînd pentru mine va fi imposibil continuarea acestei politici, voiu fi nevoit să mă depărtez.

Criza de guvern din Austria.

— Pe urma atitudinii ostile a clubului polon ministrul prezident austriac Clam-Martinic a fost nevoit să-și prezente dimisia, care a și fost primită de Majestatea Sa. Prin di-

misia guvernului situația politică în Austria a devenit iară nesigură și perspectivele pentru o viață constituțională au scăzut total. Majestatea Sa monarhul însă a încredințat cu formarea noului guvern tot pe Clam-Martinic, căruia, după îndelungate tratative cu partidele parlamentare, i-a succedat să-și reconstruiască cabinetul și să asigure majoritatea pe seama guvernului. Pe urma acordului încheiat între ministrul prezident și partidele politice german și polon, noul ministru se va compune din 8 miniștri de rezort și 7 dintre naționalități. Va fi în guvern un ministru polon, unul ceh, unul ratean, un sloven, italian și doi germani. Miniștri de rezort se vor răzîmi exclusiv pe germani și poloni. Aceștia se vor recruta dintre politicianii acestor două grupări politice.

Față de noul guvern cehii au hotărît să observe o atitudine opozițională și au respins de a primi portofoliul oferit de guvern pe seama unui ministeriu ceh. Guvernul a hotărît să numească la acest post un senator ceh din casa de sus.

Incercările ministrului-prezident Clam-Martinic de a-și reconstrui cabinetul, au eșuat pe toată linia. Telegramele sosite la încheierea foii spun, că ministrul prezident a oferit la urmă un portofoliu social-democraților, cari însă au respins ofertul, declarând, că nu sînt în situație a colabora într'un guvern ca cel de acum. Pe urma acestora ministrul prezident a cerut Majestății Sale absolvirea sa și a guvernului dela cărma afacerilor publice. Cu retragerea ministrului Clam, situația politică austriacă se agravează din nou. Cercurile dătătoare de ton sînt de credință, că în fruntea statului va veni un guvern transitor, care va îngriji acoperirea curentă a cheltuelilor, lăsînd refacerea politică a Austriei pe seama unui alt guvern, care va veni probabil sub conducerea contelei Silva Tarouca sau a contelei Bleiblen.

Croații împotriva guvernului.

— Deputații croați din parlamentul ungar sînt din cale afară amărîți pentru deumirea contelei Zichy Aladár de ministru croat. Croații au țînut în chestia aceasta mai multe consfătuiri la otelul Continental, pînă ce au căzut de acord asupra unui procedeu comun. În ședința primă a parlamentului contele Pejaševics Teodor va citi o declarație, în care deputații croați protestează împotriva numirii contelei Zichy. Deputația, care s'a prezentat din partea croaților la ministrul prezident Esterházy, a accentuat, că au așteptat din partea ministrului prezident, ca la postul de ministru croat, să fie numit un politician croat, după cum s'a făcut pînă acuma.

Croații sînt hotărîți să ia față de guvernul Esterházy o atitudine contrară, pînă nu li-se va face pe voie.

Epizodul unei păci separate.

— A făcut uriașă senzație desvălirea unor încercări de pace separată între Germania și Rusia puse la cale de doi membri ai consiliului confederal din Elveția. Descoperirea planului a avut urmări grave în Elveția, unde consiliul de stat s'a întrunit și a timbrat aspru purtarea celor doi membri ai săi, pe cari i-a silit să dimisioneze din postul lor.

Cazul este următorul: Hoffmann, șeful secției dela externe, a încredințat pe Robert Grimm, un alt consilier dela externe și șef

Cugetări.

Din: > *Fertea* de O. Fric.

Tata n'a ascultat de moșu, cînd s'a însurat, eu n'am ascultat de tata, feciorul face acum, ce-a învățat dela noi. Așa se vîsbură sângele la unii, dela tată la fiu.

*

Am tot auzit, că fetele frumoase se adă la curți împărătești, acum vîd, că ele cresc la umbra pădurilor.

al social-democraților, să plece la Petrograd, unde să cerceteze a intermedia pacea între Germania și Rusia.

Telegrama expedată de Hoffmann lui Grimm a fost surprinsă de oamenii guvernului rusesc și publicată apoi de foaia lui Brauting, șeful socialiștilor din Stockholm. În telegramă se spune, că Germania este aplicată a face pace cu Rusia în condiții avantajoase. Chestia Poloniei, a Carlandei, Finlanda și Livland e gata să o discute cu guvernul rusesc și să o rezolve în acord comun. Rusia să evacueze teritoriile austriece.

Publicarea telegramelor a produs o penibilă situație mai întâi în Elveția, unde consiliul confederal a declarat, că stă departe de acțiunea inițiată de Hoffmann și Grimm, cari au lăcrat de capul lor și pe răspunderea proprie. Pe urma atitudinii acesteia, Hoffmann și Grimm au trebuit să dimisionese. În țările ententei cauza a fost viu comentată și s'a considerat ca o violare a neutralității Elveției.

Războiul european.

— Telegrama oficiale. —

Budapesta, 21 Iunie. În unele secțiuni a frontului din Galizia și Volhinia activitatea strategică dușmană s'a potențat în mod invederat cu concursul tunurilor de calibru mare. Pe platoul dela Sitte comuni ziua de ieri relativ a fost liniștită. Succesul luptelor de aici, începând din 10 Iunie, constă din 16 ofițeri, 650 ostași prizonieri și 7 mitralieze. În regiunea Colbrica lupte succese de granate de mână. La Lagazuri trupele noastre de asalt au împedat pe inamic dela ocuparea unui tolcer de explozie. La platoul Carst am zădărnicit întreprinderile inamice.

În Flandria și Artois lupte întinse de artilerie s'au dat numai în spre seară. În apropiere de mare prin un atac de noapte am făcut mai mulți prizonieri englezi. La Hooge și Ypern am respins eșiri puternice de sondaj engleze. La Vermelles și Loos au eșuat atacurile inamice. Ieri, după prăgătiri de granate, trupele din Hannover, Rin și Braunschweig au cuprins pozițiile franceze în estenziune de 1500 metri. Atacurile repentine a acestor trupe au pătruns până la rezerve de unde s'au relins cu prizonieri. Pierderile dușmanului sunt grave, peste 1160 ostași prizonieri și 10 mitralieze. Contra atacurile le-am respins. Inamicul a început la Hurtebise mare foc de pregătire. Atacul, în urma focului distructiv, a rămas. În Champagne părțile de ost și în Argonne coloanele germane au adus din liniile franceze mai mulți prizonieri.

La Struma trupele bulgare au silit pe englezi să bată în retragere.

Informațiuni.

Deschilerea parlamentului ungar.

Joi 21 crt. s'a deschis ședința Camerei ungare, în care noul ministru prezident Esterházy a expus programul de activitate a noului guvern. Programul acesta îl vom publica în numărul viitor.

Date statistice asupra gimnaziului din Blaj. În anul școlar expirat (1916/17) au fost înscriși la gimnaziul nostru 455 elevi ordinari, 30 privațiști, iar 61 privațiști militari, total 546.

După clase: în I-a ordin. 63, priv. 5, el. II ordin. 68, priv. 6, el. III ordin. 54, priv. 3, el. IV ordin. 70, priv. 6, el. V ordin. 72, priv. 9, el. VI ordin. 63, priv. 7, el. VII ordin. 47, priv. 19, el. VIII 18, priv. 36.

Examinați ordinari 447, priv. 28, priv. militari 55, laolaltă examinați 530.

Eminenți: 39, cu bun: 99, suficient 322, nesuficient din 1 studiu 42, din mai multe 28 laolaltă 530.

Moralitatea bune: 422, legală 25 (elevii privațiști nu obțin notă de moralitate).

Maturi au fost judecați în decursul anului 53 elevi, dintre ei 44 militari, anume: maturi cu eminență: 14, cu bun: 10, cu suficient 31, îndrumat la repetiție peste un an un elev.

În Internatul de băieți au fost așezați 155 elevi. La *Masa studenților* au avut prânz gratuit 13 elevi. *Cu pâne* (tipăi) au fost împărțiți în semestrul I 182 elevi, în al II-lea 160 elevi. *Stipendii* au avut 66 elevi, de câte 40—360 cor.; *cărți de școală* li s'au împărțit ca premii la finea anului în pret 665 cor.

Ordinațiune privitoare la recivirarea produsului agricol. Monitorul oficial, în numărul său de Vineri, publică ordinul de mult așteptat al guvernului, relativ la secestrarea produselor agricole din acest an. Ordinul de Nr. 2192/1917, este iscălit de noul ministru prezident. În puterea lui se secestrează toată producția de grâu, grâu săcăreț, mei, orz și ovăș a anului 1917. Ordinațiunea li privește nu numai pe producători, ci și pe exarândatori, sau pe aceia, cari sunt retribuiți ca cereale pentru munca prestată. Producătorul e dator să secece și să triere la timpul său produsele. Începutul trierării trebuie anunțat antistiei comunale. Produsele tree apoi în proprietatea statului. Ceice nu sunt producători, sau cari nu au bucate îndeajuns, sunt îndreptățiți de societatea pentru produsele agricole („Hadi Termény”). Nu este permis a vinde sau a preda altuia bucatele reținute pentru trebuințele proprii.

În ce privește cvantul de bucate: **muncitorii agricoli** peste 15 ani primesc lunar 15 kgr. de persoană, ceilalți membrii ai familiei agricoli primesc cel mult 12 kgr. de persoană. **Publicul** celalalt, pe cere li va prevedea auctoritatea, va primi lunar de persoană cel mult 7 kgr. dină.

Sub titlu de **muncă grea** se va stabili, ce cvant să se distribuie.

Insultarea regelui Constantin în Lugano. Regele Constantin al Greciei, după ce a fost silit să abdice de tron în urma unel-

tirilor ententei, s'a decis să se așeze în Elveția. S'a și stabilit în Lugano. Aci, pe când fostul rege mergea cu familia la teatru, a fost grav insultat de locuitorii italieni ai orașului Lugano. Fostul rege abia a putut scăpa cu fuga din mijlocul insultătorilor. Ziarole sunt greu amărâte pe șv.țera pentru aceasta insultă.

Serviciul militar al miniștrilor. În ziua când miniștrii sunt dispensați de a-și mai purta oficiul, încetează acutirea lor de serviciu militar. Conte Ștefan Tisza este maior în rezervă la regimentul 2 de husari de honvezi, și se zice că fostul ministru prezident se va și prezenta la regimentul său. Ministrul de culte Bela Jankovich este glosat; iar cel de finanțe, Teleszky, locotenent la un regiment de husari honvezești. Conform unui ordin prealnit, deputații parlamentului, obligați la serviciu militar, sunt deocamdată concediați.

Mare explozie în magazinele de muniții din Steinfeld. În dimineața zilei de 17 crt. au explodat în Steinfeld, aproape de Viena, trei magazine mari de muniție. Explozia, care s'a simțit departe prin undulări puternice de pământ a secerat șase vieți omenești, iar numărul răniților, — după informațiile de până acum, — se ridică la 600. În Viena la început se credea, că explozia s'a întâmplat în urma vreunui eventual atac aerian. Aram se ține de mai probabil că explozia își are originea din neatenția incinerătorilor dela fabrică. S'a pornit anchetă severă pentru aflarea cauzei adevărate a acestei catastrofe groaznice.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suciu.

Publicațiune.

Moșia fundațiunii Andrei Franca aflătoare pe hotarul comunei Buzăș—Buzamez comitatul Szolnokdoboka în estenziune de 123 jugăre se dă în arândă pe un ciclu de 6 ani începând dela 24/IV 1918. Licitațiunea se va face la **29 Iulie st. n. în școala gr-cat. din Buzamez—Buzăș.**

Prețul de strigare 2750 coroane. Aceia cari doresc să iee parte la licitare au să depună la Administrația Centrală Capitulară sau la mâna oficialului licitante 10% din prețul de strigare. Condițiunile de licitare se pot afla la Administrația Centrală Capitulară în orele de oficiu.

Balázsfalva—Blaj, 7 Iunie 1917.

Administrațiunea centrală capitulară.

Publicațiune.

Moșia fundațiunii orfanotrofului testată de Filon Tat aflătoare pe hotarul comunei Mezöszengyel—Sänger în estenziune de 34 jug. 1052□ se dă în arândă pe un ciclu de 6 ani începând dela 1 Octomvrie 1917 st. n. Licitare se va face la **22 Iulie 1917 în școala gr-cat. din Mezöszengyel—Sänger**

Prețul de strigare 1250 coroane. Acei cari doresc să iee parte la licitare, au să depună la Administrația Centrală Capitulară sau la mâna oficialului licitante, 10% din prețul de strigare.

Condițiunile de licitare se pot afla la Administrația Centrală Capitulară în orele de oficiu.

Balázsfalva—Blaj, 7 Iunie 1917.

Administrațiunea centrală capitulară.

Cetățeni! Semnați pentru împrumutul al VI-lea de războiu!

Ioan Suciu